

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва і маркетингу

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕС-СТРУКТУР

підготовки бакалавра

галузі знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 076 Підприємництво та торгівля

освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

**Силабус освітнього компонента ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БІЗНЕС-СТРУКТУР** підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 076
Підприємництво та торгівля за освітньо-професійною програмою
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Розробник: Бортнік С.М., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант ОПП

Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність

Світлана БОРТНІК

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки,
підприємництва та маркетингу**

протокол №1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 076 Підприємництво і торгівля Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Перший (Бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів ECTS 120/4		Рік навчання 4
		Семестр 8
		Лекції 24 год.
ІНДЗ: є		Практичні 24 год. Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 62 год.
		Консультації 10 год.
Мова навчання	Українська	
		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача (-ів)

ПІБ – Бортнік Світлана Миколаївна

Науковий ступінь – кандидат економічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Контактна інформація:

Телефон: 0953267477

Електронна пошта: Bortnik.Svetlana@vnu.edu.ua

Розклад занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Освітній компонент «Забезпечення конкурентоспроможності бізнес-структур» належить до переліку вибірових освітніх компонентів і спрямований на вивчення особливостей формування механізму управління конкурентоспроможністю, орієнтованого на підвищення стійкості, збереження існуючих та досягнення нових конкурентних переваг, забезпечення сталості конкурентних позицій суб'єктів господарювання за рахунок балансування їх потенціалу з вимогами середовища. Предметом освітнього компонента «Забезпечення конкурентоспроможності бізнес-структур» є теоретичні та методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності, напрямки розвитку конкурентних переваг та можливостей підприємства як основи його стратегічного потенціалу, порядок оцінки та коригування діючої конкурентної стратегії з урахуванням ризиків її застосування.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента «Забезпечення конкурентоспроможності бізнес-структур» – з'ясування сутності та особливостей управління конкурентоспроможністю підприємства, специфіки аналізу його конкурентного і внутрішнього середовища, проблем і принципів обґрунтування конкурентної стратегії підприємства та критеріїв її оцінки і коригування.

Основні завдання освітнього компонента: визначення сутності, видів і факторів конкуренції; дослідження особливостей управління конкурентоспроможністю, що відображають процес адаптації підприємства до змін у конкурентному середовищі; з'ясування

сутності та факторів впливу на формування конкурентних переваг підприємства як основи забезпечення його конкурентоспроможності; розгляд методик оцінки конкурентоспроможності і стратегічного аналізу конкурентного середовища та його ролі у процесі розробки конкурентної стратегії підприємства; дослідження сутності та методів оцінки стратегічного потенціалу; виявлення складових системи стратегічного контролю, а також умов ефективного здійснення підтримки й розвитку конкурентних переваг підприємства; обґрунтування рекомендацій щодо підтримки й розвитку конкурентних переваг.

3. Методи навчання: інтерактивні методи (інтерактивна лекція з використанням вербальних та ілюстративно-демонстраційних методів: розповідь, пояснення, презентація, демонстрація, запитання-відповідь), практичні методи (практичні роботи, творчі роботи, тестування).

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність до фундаментального аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів. Вміння виявляти, аналізувати і структурувати проблеми підприємства і розробляти рішення.

Фахові компетентності

ФК-14. Здатність виявлення та обґрунтування пріоритетних напрямків організації та ведення власного бізнесу, визначати стратегічну мету підприємства, окреслювати загальну стратегію його діяльності.

Програмні результати навчання

ПРН-7. Уміти розробляти та обґрунтовувати господарські рішення щодо підвищення конкурентоспроможності та ефективності функціонування підприємства.

IV. Структура освітнього компонента

Схема курсу денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Основи аналізу та оцінювання та конкурентоспроможності						
Тема 1. Сучасні теорії конкуренції	9	2	2	5	-	ДП, О, Т / 2
Тема 2. Державне регулювання конкуренції	10	2	2	5	1	ПЗ, Т / 3
Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства	10	2	2	5	1	ПЗ, Т / 3
Тема 4. Визначення потенціалу конкурентоспроможності підприємства та його складових	10	2	2	5	1	ПЗ, Т, О / 3
Тема 5. Формування конкурентних переваг підприємства	10	2	2	5	1	ПЗ, О, Т / 3
Тема 6. Методи забезпечення конкурентних переваг підприємства	11	2	2	6	1	ПЗ, Т / 3
Разом за модулем 1	60	12	12	31	5	20
Змістовий модуль 2. Методика та інструменти забезпечення конкурентоспроможності бізнес-структур						
Тема 7. Технологія забезпечення конкурентних переваг підприємства	9	2	2	5	-	ДП, Т / 2
Тема 8. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції	10	2	2	5	1	ПЗ, О, Т / 3
Тема 9. Управління	10	2	2	5	1	ПЗ, Т / 3

конкурентоспроможністю підприємства						
Тема 10. Соціальна відповідальність і конкурентоспроможність бізнес-структур	10	2	2	5	1	ПЗ, О, Т / 3
Тема 11. Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності підприємства	10	2	2	5	1	ПЗ, Т / 3
Тема 12. Оцінювання ефективності сучасних моделей управління конкурентоспроможністю бізнес-структур	11	2	2	6	1	ПЗ, Т / 3
Разом за модулем 2	60	12	12	31	5	20
Види підсумкових робіт						Бал
ІНДЗ						30
Підсумкова контрольна робота 1						ПКР / 15
Підсумкова контрольна робота 2						ПКР / 15
Всього годин / Балів	120	24	24	62	10	100

Форма контролю: ДП – дискусійні питання; Т – тестування; О – опитування; ПЗ – виконання практичних завдань; ІНДЗ – індивідуальне навчальне/науково-дослідне завдання здобувача освіти ПКР – підсумкова контрольна робота*

Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем самостійно під методичним керівництвом викладача.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Завдання для самостійної роботи та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи	Форми контролю СРЗО
Тема 1. Сучасні теорії конкуренції	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Презентація індивідуального завдання
Тема 2. Державне регулювання конкуренції	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Презентація індивідуального завдання
Тема 3. Діагностика конкурентного середовища підприємства	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Презентація індивідуального завдання
Тема 4. Визначення потенціалу конкурентоспроможності підприємства та його складових	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Презентація індивідуального завдання
Тема 5. Формування конкурентних переваг підприємства	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Презентація індивідуального завдання
Тема 6. Методи забезпечення конкурентних переваг підприємства	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Презентація індивідуального завдання
Тема 7. Технологія забезпечення конкурентних переваг підприємства	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Презентація індивідуального завдання
Тема 8. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Презентація індивідуального завдання
Тема 9. Управління конкурентоспроможністю підприємства	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Презентація індивідуального завдання
Тема 10. Соціальна відповідальність і конкурентоспроможність бізнес-структур	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Презентація індивідуального завдання
Тема 11. Розроблення і реалізація	Пошук, підбір та огляд літературних	Презентація

програм підвищення конкурентоспроможності підприємства	джерел за заданою тематикою	індивідуального завдання
Тема 12. Оцінювання ефективності сучасних моделей управління конкурентоспроможністю бізнес-структур	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Презентація індивідуального завдання

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами освітнього компонента.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю.
6. Виконання та презентація самостійної (індивідуальної) роботи.

У процесі виконання самостійної роботи здобувач освіти, використовуючи знання теоретичного матеріалу та набуті прикладні навички за фахом, має продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи і вміння творчо мислити та вирішувати актуальні науково-прикладні завдання.

Тема індивідуального завдання «Забезпечення конкурентоспроможності.... (назва підприємства)».

Зміст індивідуального завдання:

Вступ

1. Хагальна характеристика підприємства
2. Діагностика конкурентного середовища підприємства
3. Визначення потенціалу конкурентоспроможності підприємства та його складових
4. Діагностика конкурентних переваг підприємства
5. Формування програми підвищення конкурентоспроможності підприємства та її інвестиційне забезпечення
6. Оцінювання ефективності реалізації програми підвищення конкурентоспроможності підприємства

Висновки

Індивідуальне завдання виконується за матеріалами підприємства, де здобувач освіти проходив виробничу практику. Здобувач освіти, керуючись своїми практичними та науковими інтересами, може запропонувати та здійснити дослідження конкурентоспроможності будь якої іншої бізнес-структури, що повинно бути погоджено з викладачем у момент видачі завдання.

Презентація індивідуального завдання здійснюється шляхом публічного виступу перед здобувачами освіти.

V. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти Відвідування занять є обов'язковим. Очікується, що всі здобувачі відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. Про відсутність з поважних причин здобувач освіти повинен доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. У будь-якому випадку здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Політика щодо академічної доброчесності Списування під час контрольних робіт та виконання завдань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 1 бал). Обов'язковою є присутність здобувача на підсумковому контролі. Перескладання підсумкових контрольних робіт відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин. Здобувача повинен системно і регулярно переглядати лекційний матеріал, працювати з навчальною та науковою літературою. Здавати самостійні роботи та завдання у визначені терміни. Уся література, яку здобувачі не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем у друкованому або електронному вигляді виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;
- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;
- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;
- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;
- подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Підсумковий контроль

Залік відбувається на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, самостійної роботи, контрольних робіт, тестових завдань. Залік виставляється за умови, якщо здобувач освіти виконав усі види навчальної роботи, які визначені силабусом освітнього компонента, та отримав не менше ніж 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти може добрати бали, виконавши певний вид робіт

(наприклад, пройти тестування по всіх темах, виконати розрахункові завдання тощо).

VIII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Балабанова Л.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. / Л.В. Балабанова, Г.В. Кривенко, І.В. Балабанова. Київ: ВД «Професіонал», 2019. 256 с.
2. Близнюк С. В., Остапенко А. В. Конкурентний потенціал підприємництва як категорія сучасних економічних досліджень. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 7. С. 41-42.
3. Іванов Ю.Б. Конкурентні переваги підприємства: оцінка, формування та розвиток : монографія. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2018. 352 с.
4. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник / І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата, О.М. Шершенюк □ Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.
5. Косар Н.С., Селюченко Н.Є., Гринів Н.Т. Оцінювання конкурентоспроможності споживчих товарів у системі заходів щодо її підвищення Львів, 2020. 91 с.
6. Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с.
7. Стойко І.І. Шерстюк Р.П. Управління конкурентоспроможністю (Програма, курс лекцій, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, термінологічний словник, тести). Навч.-метод. посібник. Тернопіль: ТНТУ, 2023. 156 с.
8. Фісуненко П.А. Підходи до визначення конкурентоспроможності підприємства: сутність та еволюція поняття. Дніпро, 2020. 155 с.

Додаткова література

9. Лупак Р. Л. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. / Р. Л. Лупак, Т. Г. Васильців. Львів : Видавництво ЛКА, 2016. 484 с.
10. Управління конкурентоспроможністю підприємств: підручник / П'ятницька Г.Т., П'ятницька Н.О., Шумська С.С., Федорченко Н.В., Гелич А.О., П'ятницький Д.В. За заг. ред. д-р. екон. наук., проф. Г.Т. П'ятницької. Київ: ВД «Кондор», 2017. 700 с
11. Фісуненко П.А. Підходи до визначення конкурентоспроможності підприємства: сутність та еволюція поняття. Дніпро, 2020. 155 с.
12. Цибульська, Е.І. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. для студентів. Нар. укр. акад. Харків: Вид-во НУА, 2018. 320 с.
13. Юхименко П. Конкурентоспроможність підприємства: підручник. Київ: ЦУЛ. 2020. 340 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
4. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
5. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
7. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.